Мәктәп туры

РУС ТЕЛЕНДӘ БЕЛЕМ БИРҮ ОЕШМАЛАРЫНЫҢ
ТАТАР ТӨРКЕМНӘРЕНДӘ БЕЛЕМ АЛУЧЫ УКУЧЫЛАР ӨЧЕН
ТАТАР ТЕЛЕННӘН ОЛИМПИАДА БИРЕМНӘРЕНЕҢ
ҖАВАПЛАРЫ
(2021-2022 нче уку елы)
8 нче сыйныф

Үткәрү вакыты – 90 минут
Максималь балл – 48

I. Тестлардан дөрес җавапны билгеләгез.

1. Иренләшкән сузык авазны билгеләгез. **(2 балл)**
   а) [и];
   ә) [ы];
   б) [о];
   в) [ә].

2. Сүзнең иҗек калыплары дөрес күрсәтелгән рәтне билгеләгез. **(2 балл)**
   яфраклар
   а) СТ-ТСТ-ТСТ;
   ә) ТСТ-ТСТ-ТСТ;
   б) С-ТТСТ-ТСТ;
   в) ТТ-ТСТ-ТСТ.

3. Күчерелмә мәгънәдә килгән сүзне билгеләгез. **(2 балл)**
   а) *авыр сумка*;
   ә) *авыр йөк*;
   б) *авыр таш*;
   в) *авыр эш.*

4. Тарихи сүзне билгеләгез. **(2 балл)**
   а) *планшет*;
   ә) *алпавыт*;
   б) *угры*;
   в) *музей*.

5. Сүзнең тамыры дөрес күрсәтелгән рәтне билгеләгез. **(2 балл)**
   көлмәкләрем
   а) *көлмәк*;
   ә) *көл*;
   б) *мәк*;
   в) *көлмәкләр*.

6. Җөмләдәге затланышсыз фигыльләр дөрес күрсәтелгән рәтне билгеләгез. **(2 балл)**

Ай да, болытларга төренеп, йокларга яткан. (Фәнис Яруллин)

а) *яткан*;

ә) *төренеп, йокларга, яткан*;

б) *төренеп, йокларга*;

в) *ай, болытларга*.

7. Калын хәрефләр белән бирелгән сүзнең кайсы сүз төркеменә караганлыгы дөрес күрсәтелгән рәтне билгеләгез. **(2 балл)**

Уңган *кулында туфрак алтынга әйләнә*. (Мәкаль)

а) сыйфат;

ә) исем;

б) исем фигыль;

в) исемләшкән сыйфат фигыль.

8. Җөмләнең төре дөрес күрсәтелгән рәтне билгеләгез. **(2 балл)**

Эшләгән туңмас, эшләмәгән уңмас. (Мәкаль)

а) хикәя;

ә) сорау;

б) боеру;

в) тойгылы.

II. Теоретик бирем.

Күпноктлалар урынына тиешле сүзләрне өстәп языгыз. **(6 балл)**

ь, ъ, ң тартыклары ***баш*** *хәрефтән язылмый. Омонимнар – бертөрле әйтелеп,* ***төрле*** *мәгънә белдерә торган сүзләр. Бәйләгеч кушымчалар сүз* ***ахырында*** *килә. Боерык, хикәя һәм* ***шарт*** *фигыльләр затланышлы фигыльләр дип атала. Бәйлекләр бер сүзне икенче сүз белән* ***бәйләү*** *өчен кулланыла. Җөмләдәге сүзләр арасында* ***тезүле*** *һәм иярүле бәйләнеш була.*

III. Гамәли-иҗади бирем.

1. Текстны татар теленә тәрҗемә итегез. **(16 балл)**

Лебеди

Однажды я увидел на озере двух белых птиц. Это были лебеди. Моя бабушка сказала, что они плавают здесь уже больше двух недель. Значит, им понравилось это место. Они хотят здесь поселиться.

Я сделал для птиц плавающую кормушку. Насыпал в неё зерно, мочёный хлеб. Лебеди долго не ршались приблизиться к кормушке. Но однажды один из них подплыл и взял хлеб. Постепенно лебеди привыкли ко мне. Они брали угощение прямо из рук. («Яшь натуралист» журналыннан)

2. Сезнең җимлек ясаганыгыз бармы? Җимлек ни өчен кирәк, һәм аны ничек ясарга? Шул хакта фикерләрегезне 10 җөмләдән торган бәйләнешле текст итеп языгыз. **(10 балл)**